

پیشامدها و نشانه‌های آخر الزّمان

(ترجمة الْمَلَأِجِمِ وَالْفِتَنِ)

عالم ربّانی سید رضی الدّین علی بن طاووس (ره)

(۶۶۴-۵۸۹ ق)

ترجمة: حجة الاسلام صادق حسن زاده

قم - خیابان ارم - پاساژ قدس - طبقه همکف - پلاک ۸۴ تلفن: ۷۷۳۹۵۲۵

پیشامدها و نشانه‌های آخر زمان

مترجم / حجة الاسلام صادق حسن زاده

ناشر / انتشارات قائم آل محمد علیه السلام

نوبت چاپ / اول - ۱۳۸۴

چاپخانه / نوید اسلام

شمارگان / ۵۰۰۰ نسخه

قیمت / ۱۲۰۰ تومان

شابک: ۹۶۴ - ۸۹۱۱ - ۰۱ - ۰ - ۰ ISBN: 964 - 8911 - 01 - 0

فهرست

پیشگفتار مترجم	۵
«الْفِتْن» نُعَيْم بن حماد	۱۱
«الْفِتْن» ابوصالح سلیلی	۱۰۷
«الْفِتْن» ابویحیی زکریا بن یحیی نیشابوری	۱۶۹
مختلط (ملحقات)	۲۰۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار مترجم

شرح حال ابن طاووس و اهمّت کتاب الملاجع والفتن

علی بن موسی بن جعفر معروف به «ابن طاووس» در سال ۵۸۹ هـ ق در شهر دانشمند خیز و عالم پرور «حله» چشم به جهان گشود. ابن طاووس در آن شهر علم و اجتهاد رشد یافت و از محضر پدر بزرگوارش بهره کافی برد و همانطور که خود می گوید: پدر و نیز جدّ وی «ورّام» بیشترین نفوذ را بر وی در سال های رشدش داشته اند و به او فضیلت، تقوّ و تواضع را یاد داده اند.

علمای دیگری که ابن طاووس در نزد آنان درس خوانده عبارتند از: ابوالحسن علی بن یحیی الخیاط حلّی، حسین بن احمد السورّای، تاج الدین حسن بن علی الدربی، نجیب الدین محمد السورّای، صفی الدین بن معدّ بن علی الموسوی، شمس الدین فخّار بن محمد بن فخّار الموسوی و...

ابن طاووس در نسل های بعدی به عنوان «صاحب الکرامات» معروف

شد.

او خود از حوادث معجزه آسایی که برایش رخ داده مواردی را نقل می‌کند. و نیز گزارش شده که با امام زمان (عج) در تماس بوده است. گفته می‌شود که علم به «اسم اعظم» به او اعطا گردید اما اجازه اینکه آن را به فرزندان بیاموزد، داده نشد.

ابن طاوس به فرزندان می‌گوید که «اسم اعظم» همچون مرواریدهای درخشان در نوشته‌های وی پراکنده بوده و آنان با خواندن مکرر آنها، می‌توانند آن را کشف کنند.

تقوای ابن طاوس از بسیاری از عبارات نوشته‌های او می‌درخشند... ابن طاوس کفن خود را آماده کرده و به آن خیره می‌شد و روز رستاخیز را در پیش چشم خود مجسم می‌کرد. دلمشغولی او به مرگ، از عبارات مختلف «کشف المحجّه» به دست می‌آید.

ابن طاوس خود اذعان داشته که من به اول همراهی دارم بدون اینکه به هیچ یک از اسباب آگاهی بدان، تمسک نمایم.

علامه طباطبایی - صاحب تفسیر المیزان - در منهج عرفانی به دو نفر از بزرگان امامیه بسیار اهمیت می‌دادند، یکی سید علی بن طاوس - رضوان الله علیه - و همچنین کتاب معروف ایشان موسوم به «اقبال» که مشحون از اسرار اهل بیت (علیهم السلام) است، اهمیت فوق‌العاده می‌دادند. دیگری سید بحر العلوم، که هر دو به تواتر حکایات، به محضر مبارک حضرت ولی عصر - ارواحنا له الفداء - شرفیاب گردیده‌اند...

عارف فرزانه میرزا جواد آقا ملکی تبریزی از «ابن طاوس» تعبیر به «سید المراقبین» فرموده است. و در مورد دیگر می‌فرماید: «... آن چنان

کسی است که شیخ من می‌گفت: مانند ابن طاوس در «علم مراقبه» در این اُمت از طبقه رعیت نیامده است».

آیت‌الله شیخ جعفر شوشتری (وفات: ۱۳۰۳ ه‍.ق) درباره ابن طاوس، می‌فرماید: «...و بدان که در نقل مراثی، از آن جناب، معتبرتری نداریم. در جلالت قدر، مثل ایشان کم است.»

سرانجام این دانشمند متقی و زاهد و عارف و پرتلاش و کوشا، در روز دوشنبه پنجم ذی‌القعدة سال ۶۶۴ ه‍.ق در بغداد رحلت کرد و به نوشته «حوادث جامعه»، جنازه او را پیش از دفن به نجف اشرف نقل دادند. ناگفته نماند که قبلاً کفن خود را تهیه کرد، و در حج بیت‌الله، لباس احرام خود نمود، آن را در کعبه معظمه در روضات مطهره حضرت رسالت ﷺ و ائمه بقیع و عراق متبرک نموده و همه روزه نگاهش می‌کرد و آن را وسیله شفاعت آن بزرگواران، قرار داده بود (ر.ک: «سوغنامه کربلا» به کوشش حسن‌زاده).

اهمیت کتاب الملاحم والفتن

ابن طاوس کتابخانه بی‌نظیری داشته چنانکه مطالبی که او از کتاب‌های شیعه و سنی در نوشته‌هایش نقل کرده و به آنها ارجاع داده متأسفانه بیشتر آنها به دست ما نرسیده است و اگر کتب ارزنده ابن طاوس نبود از آن اطلاعات و مطالب باارزش و در بعضی مواقع منحصر بفرد بی‌بهره می‌ماندیم. ابن طاوس مطالب این کتاب را از سه کتاب تلخیص کرده و آورده است:

۱- «الْفِتْن» نُعَيْم بن حماد ۲- «الْفِتْن» ابوصالح سلیلی ۳- «الْفِتْن» ابویحیی زکریا بن یحیی نیشابوری و در آخر کتاب ملقطی ضمیمه شده است.

بسیاری از حکایات و روایاتی که در این کتاب آمده مربوط به «فته‌ها» می‌باشد. انضمام این ملقط به اصل کتاب کار معقولی به نظر می‌رسد. ابن طائوس ظاهراً در ابتداء در نظر نداشته تا آن را به «ملاحم» ضمیمه سازد؛ او در حین توصیف محتوای اصل کتاب یادی از ملقط نمی‌کند. اما از شواهد داخلی به اثبات رسیده است که ابن طائوس (نه تلخیص کننده) آن را بدین گونه شکل بخشیده و ملقط را به «ملاحم» منضم ساخته است. ظاهراً آغاز ملقط افتاده است. (۱)

نام دیگر کتاب «الملاحم والفتن» ابن طائوس، «التشریف بالیمَن فی التعریف بالفتن» است که ابن طائوس این عنوان را در آغاز بخش سوم و آخرین بخش ملاحم یاد کرده است. کتاب «الملاحم والفتن» از آخرین تألیفات ابن طائوس می‌باشد و تنها کتابی است که به خط خود ابن طائوس به دست ما رسیده است و به شماره ۵۲۲۷ در کتابخانه دانشگاه تهران نگهداری می‌شود.

اما دربارهٔ صحت و سقم مطالب کتاب باید گفت که چون همهٔ این مطالب روایت نمی‌باشد و بعضی از آنها اظهار نظر اصحاب یا تابعین می‌باشد و همچنین از کتاب‌های اهل سنت نقل شده است در بعضی مواقع صحیح به نظر نمی‌آید و با مبانی و روایات مکتب تشیع

۱- ر.ک: کتابخانه ابن طائوس و احوال و آثار او، صفحه ۱۰۴-۱۰۶.

نمی‌سازد و بعضاً تناقضاتی در آنها دیده می‌شود که قابل دفاع نیست ولی هدف ابن طاووس از آوردن این مطالب اثبات ظهور حضرت ولی عصر (عج) و علائم ظهور ایشان از طریق اهل سنت می‌باشد. لذا خود ابن طاووس در بخش دوم کتاب که تلخیصی از کتاب «الفتن» ابو صالح سلیلی می‌باشد چنین اذعان می‌دارد: من برآنم که از نسخه اصلی کتاب «فتن» سلیلی مطالبی را بیاورم و از اشکالات مطالب آن بری و برکنارم. زیرا من فقط مطالب آن کتاب را بازگو می‌کنم.

تذکر چند نکته

۱- شماره مسلسلی که برای مطالب و روایات کتاب آورده‌ایم با شماره باب یا فصل آن متفاوت است چون ابن طاووس برای فصل‌ها شماره‌ای ذکر نکرده است و بخصوص در قسمت دوم کتاب شماره‌ای برای ابواب و فصول ذکر نشده است.

۲- در چند مورد از متن روایت چند کلمه‌ای افتاده و در اصل کتاب نیز چنین بوده است که در آن مواقع نقطه چین شده است.

۳- ترجمه ما بر اساس نسخه‌ای است که انتشارات بقیة الله (عج) قم در سال ۱۳۸۳ شمسی چاپ کرده است که همان نسخه چاپ نجف است که از روی نسخه اصلی به خط ابن طاووس چاپ شده بود و تصحیح آن به وسیله علامه محمد سماوی انجام پذیرفته بود امیدوارم این تلاش ناچیز در درگاه خداوند فرازمند پذیرفته آید و موجب خوشنودی حضرت صاحب الزمان (عج) باشد و مورد استقبال شیعیانش

واقع گردد و جای تبریک دارد که انتشارات قائم آل محمد علیه السلام توفیق
نشر این کتاب را پیدا کرده که امیدوارم مدیریت محترم آن، مورد توجه و
عنایت حضرت ولی عصر (عج) قرار گیرد تا هرچه بهتر و بیشتر در
نشر آثار ارزنده تلاش نماید.

حوزه علمی قم

صادق حسن زاده